
МЕНЕДЖМЕНТ

DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-1\(28\)-434-446](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-1(28)-434-446)

УДК 338.2

JEL Classification: O21

Оксана Василівна Зибарєва

доктор економічних наук, професор

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)

E-mail: o.zybareva@chnu.edu.ua. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3069-6462>

ResearcherID: S-2907-2016

Євген Васильович Пашняк

аспірант

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)

E-mail: y.pashniak@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2680-6426>

Ірина Петрівна Кравчук

кандидат економічних наук

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)

E-mail: j.kravchuk@chnu.edu.ua. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8711-1261>

ResearcherID: AHB-9299-2022

**КОНЦЕПЦІЇ ТА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТНО
ОРИЄНТОВАНИМ БІЗНЕСОМ**

Анотація. Технологія управління бізнесовими проектами охоплює підбір інструментів та моделей, які мають допомогти керівникам ефективно планувати, виконувати та контролювати бізнес-проекти. Класична та гнучка моделі управління проектами (Waterfall Model i Agile Project відповідно) – одні з найбільш популярних моделей управління проектно-орієнтованим бізнесом. Waterfall Model – модель управління проектами, яка побудована на основі послідовного переходу з одного етапу життєвого циклу проекту на інший без пропусків і повернень на попередні етапи. Agile Project – модель гнучкого управління проектами, на основі якої розроблені популярні технології Scrum, Kanban і інші. Ключовий принцип гнучкої моделі – створення проекту з розподілом на короткі цикли, у кінці кожного з яких замовник (користувач) отримує певний продукт, на основі тестування якого замовник приймає рішення про продовження проекту. Agile Project i Waterfall Model породили десятки модифікацій і моделей, адаптованих під конкретний формат бізнесового проекту. Для вибору найефективнішої моделі управління бізнес-проекту керівник повинен урахувати особливості кожної моделі і сектору бізнесу, а також критерії масштабу, часу, важливості проекту, можливості залучення людських ресурсів та ризиків.

Ключові слова: проект; управління проектом; бізнес; класичні та гнучкі технології управління проектами.

Rus.: 5. Tabl. 1. Blbl.: 17.

МЕНЕДЖМЕНТ

Постановка проблеми. З роками управління бізнес-проектами стає дедалі більш складним, з багатьма постійними змінами, якими потрібно управляти та відстежувати, щоб забезпечити успіх проектно орієнтованого бізнесу. На сьогодні, існує багато доступних моделей, які можуть допомогти оптимізувати процес управління бізнесовим проектом і зробити його ефективнішим. Технології управління проектами допомагають завчасно виявляти потенційні проблеми, швидко адаптуватися до змін, гарантувати виконання проектів вчасно та в межах бюджету та підтримувати конкурентну перевагу через результати проекту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані з управлінням бізнесовими проектами, широко досліджуються в закордонній та вітчизняній літературі. Велику увагу проектному управлінню бізнесом у своїх дослідженнях приділяють такі закордонні вчені: F. Naz, A. Kumar, A. Majumdar, R. Agrawal [1], G. Fobiri, I. Musonda, F. Muleya [2], T. Bakici, A. Nemeh, O. Hazir [3], M. Mohsin, S. Shagufta, O. Stuart [4], T. Dolla, V.S.K. Delhi [5] та інші. Питання управління проектами та його розвитком досліджують українські вчені: Г. Лучко [6], О. Овецька [7], Г. Старченко [8], Г. Тарасюк [9] та інші.

Особливості використання інформаційних технологій в управлінні бізнес-процесами вивчали науковці О. Томашевський [10], І. Шевчук, А. Старух, О. Васильків [11], N. Suferi, M. Rahman [12] та ін. Проблему управління ризиками бізнес-проектів розкрито в публікації О. Зибаревої [16]. Запровадження інноваційних підходів у побудові моделей управління бізнес-проектами досліджували науковці О. Ярмак [13], Г. Старченко [8]. У роботі О. Зибаревої, П. Шилепницького, Д. Крилова та інших розкрито особливості управління бізнес-проектами в контексті підвищення конкурентоспроможності [17].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. До недосліджених питань цієї загальної проблеми можуть бути віднесені інновації, зміни моделей та технологій управління бізнесовими проектами, які мають відповісти потребам та очікуванням.

Метою статті є аналіз наявних концепцій та моделей управління проектно орієнтованим бізнесом й можливостей їх ефективного використання та удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Одним із найважливіших інструментів будь-якого керівника проекту є модель управління проектами. Вони допомагають керівникам відстежувати всі аспекти проекту, від термінів і бюджету до ресурсів і членів команди.

МЕНЕДЖМЕНТ

Є багато різних варіантів моделей для управління проектами, включно з такими, як класичні, гнучкі, гібридні моделі. Кожна із цих моделей пропонує низку функцій і можливостей, тому важливо вибрати ту, яка найкраще відповідає потребам проекту.

Моделі управління бізнесовими проектами допомагають завчасно виявляти потенційні проблеми, швидко адаптуватися до змін, гарантувати виконання проектів вчасно та в межах бюджету й підтримувати конкурентну перевагу через результати проекту.

Класичні методи управління проектами базуються на чітких структурах, фіксованих інструкціях та ієрархічній організації. Вони особливо підходять для проектів із низькою складністю та передбачуваними вимогами.

Класичні моделі управління проектами належать до негнучких методів управління бізнесовими проектами, коли всі фази процесу відбуваються послідовно. Кожен проект проходить той самий життєвий цикл, як показано на рис. 1.

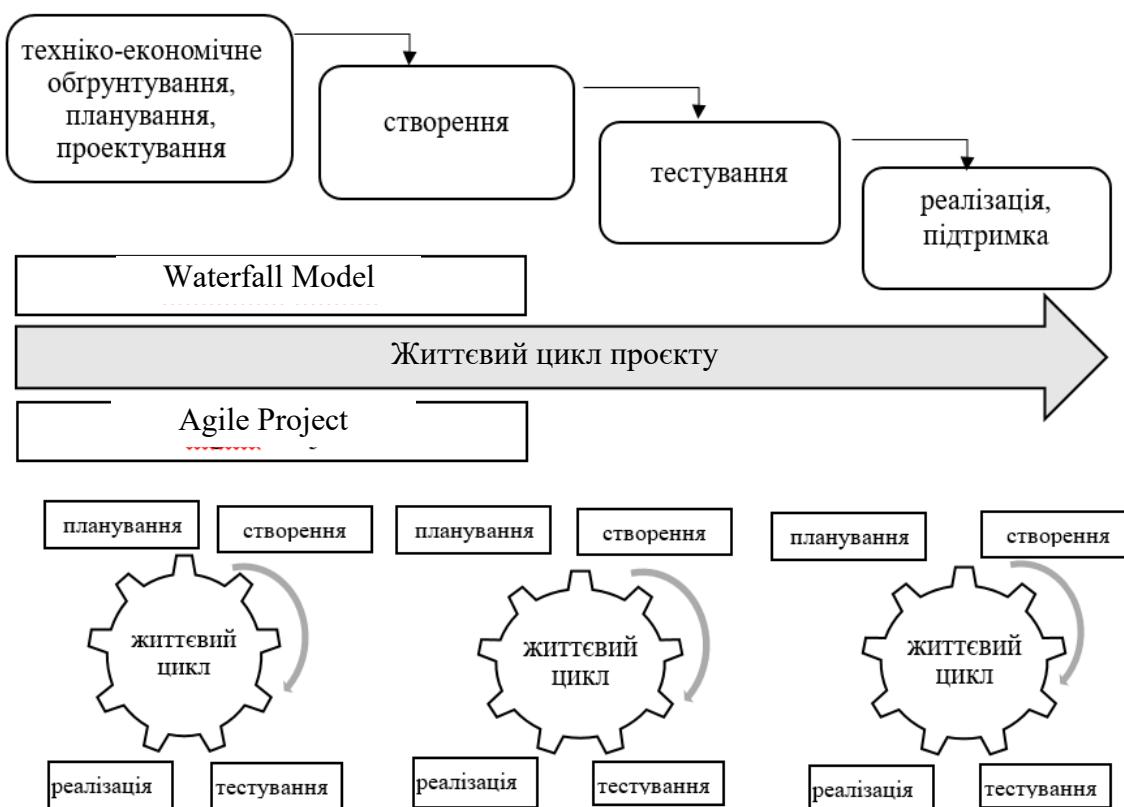

Рис. 1. Класична та гнучка моделі управління проектами

МЕНЕДЖМЕНТ

Водоспадна модель (Waterfall Model) є однією з найстаріших і найвідоміших класичних моделей управління проектами. Вона базується на лінійній послідовності фаз проекту, які завершуються одна за одною. Кожна фаза повинна бути завершена до початку наступної. Типові фази включають техніко-економічне обґрунтування, планування, проектування, створення, тестування, реалізацію та введення в експлуатацію. Характерною особливістю водоспадної моделі є її проста структура і чіткий розподіл завдань.

Весь проект планується заздалегідь без будь-яких можливостей для зміни вимог. Класичні моделі є жорсткими та суворо контролюваними. Вони окреслюють чіткі етапи планування проекту від початку до кінця і припускають, що у керівників проекту є всі необхідні дані та інформація заздалегідь.

Класичні методи управління бізнес-проектами мають певні переваги, зокрема:

1. Чітка структура та керівні принципи, які забезпечують систематичне планування та контроль.
2. Визначені ролі та обов'язки, що сприяють ефективній співпраці.
3. Вичерпна документація, що забезпечує можливість відслідковування реалізації проекту й гарантію якості.
4. Масштабованість та застосовність у різних галузях та масштабах проектів.

Однак класичні моделі управління проектами також мають недоліки, особливо з погляду гнучкості та адаптивності, складності реагування на зміни під час проекту. Вони менше підходять для проектів із високим ступенем інновацій, нечіткими вимогами або частими змінами.

У таких випадках розумною альтернативою можуть стати гнучкі моделі управління бізнесовими проектами (Agile Project), такі як Scrum або Kanban. Якщо класична модель фокусується на попередньому плануванні, де важливими є такі фактори, як вартість, масштаб і терміни, то гнучкі моделі надають перевагу командній роботі, співпраці з клієнтами та гнучкості.

Гнучкі моделі управління бізнес-проектами є інтерактивними й спрямовані на постійне врахування відгуків користувачів та безперервне удосконалення з кожним проектом, як показано на рис. 1. Команда кожного проекту формується окремо з метою створення унікального продукту, який безпосередньо корисний замовнику.

МЕНЕДЖМЕНТ

У табл. 1 узагальнено відмінності між гнучкою та класичною моделлю управління бізнесовими проектами.

Таблиця 1**Відмінності між класичними та гнучким моделями управління проектно орієнтованим бізнесом**

Категорії	Класична модель	Гнучка модель
Модель розробки	Традиційна	Інтерактивна
Фокус	Процес	Команда
Управління	Контроль	Сприяння
Залучення замовника	Етап збору інформації та надання послуг	Постійно залучений
Розробники	Працюють індивідуально без команди	Спільно або в парах
Технологія	Будь-яка	Здебільшого об'єктно-орієнтована
Особливості продукту	Усе включено	Найважливіше спочатку
Тестування	Наприкінці циклу розробки	Інтерактивне та/або Drives code
Документація	Ретельна	Тільки за необхідності

Зазвичай у класичних моделях варто уникати змін через їхню високу вартість особливо на пізніх стадіях проєкту, тоді як гнучкі моделі управління припускають, що зміни неминучі й що не практично наперед інвестувати в детальні плани, які можуть бути нездійсненими.

Це чітко виражено в принципах моделей Agile Project: «реагувати на зміни, а не слідувати плану» [8]. В Agile Project план не вважається догмою, зміни враховуються при проєктуванні, а тому їхня вартість може бути доступною, як показано на рис. 2.

Успіх в управлінні бізнесовими проєктами традиційно асоціюється зі здатністю управління обмеженнями проєктів, які стосуються масштабу проєкту, часу реалізації, вартості та якості, з так званим «залізним трикутником», як показано на рис. 3. Цей трикутник вказує на те, що від керівника проєкту вимагається досягнення розумного компромісу між цими обмеженнями.

Наприклад, проект можна завершити швидше, збільшивши витрати або скоротивши обсяг робіт. Аналогічно, збільшення масштабу може вимагати еквівалентного збільшення вартості та часу на вико-

МЕНЕДЖМЕНТ

нання проекту. Скорочення вартості без коригування часу або масштабу призведе до зниження якості. На практиці, однак, не завжди вдається досягти компромісу між обмеженнями. Наприклад, вкидання грошей (і людських ресурсів) у повністю укомплектований проект може сповільнити його виконання. Більше того, в погано керованих проектах часто неможливо удосконалити витрати, час або масштаб без негативного впливу на якість.

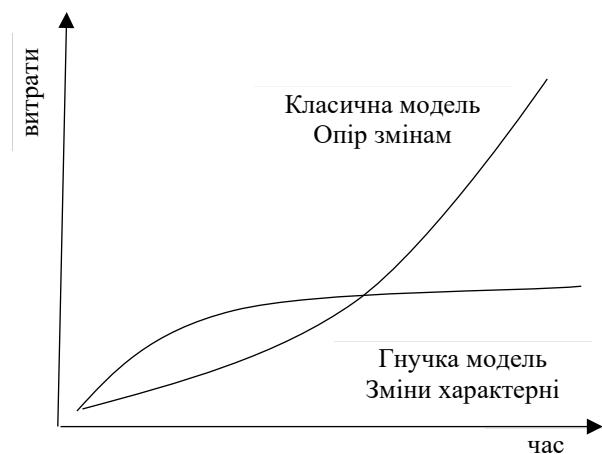

Рис. 2. Реакція класичної та гнучкої моделі управління на зміни під час реалізації проекту

Рис. 3. Залізний трикутник в управлінні проектами [2]

У класичному розумінні «залізний трикутник» в управлінні проектним бізнесом явно недостатній як модель успіху проекту, оскільки він не враховує такі важливі виміри успіху, як вплив на зацікавлені сторони, навчання команди та задоволеність користувачів.

У класичному підході «залізний трикутник» зазвичай виглядає так, як показано на рис. 3; є фіксований обсяг вимог до кінцевого продукту.

Однак, щоб гарантувати, що кінцевий продукт буде мати всі необхідні характеристики, потрібно гнучко управляти ресурсами (передусім бюджетом) та часом (дедлайнами). Якщо дуже необхідно, щоб кінцевий продукт мав перелік характеристик, описаних у попередній специфікації вимог, можливо, доведеться відкласти дату реалізації на кілька місяців або навіть більше.

В Agile Project є фіксований графік – Timeboxing, який розділяє проект на фіксовані періоди, що дає змогу заздалегідь обмежити кількість часу, який ви хочете витратити на певну діяльність (в Scrum це

МЕНЕДЖМЕНТ

робиться за допомогою Sprint; протягом спринту команда повинна виконати запланований обсяг роботи і підготувати його для перевірки; Scrum-проекти розбиваються на невеликі та послідовні часові інтервали – спринти; вони можуть бути короткими на кілька днів і, як правило, не довшими за 3-4 тижні) та фіксовані ресурси.

Таким чином, коли щось не працює за планом, потрібно зменшити саме масштаб проекту. В Agile Project дає змогу це зробити навіть, якщо доведеться йти на компроміс щодо масштабу проекту, команда все одно створить найбільш пріоритетні продукти в Product Backlog (відсортований список усіх потрібних продуктів і джерело змін попиту на продукти, замовник продукту відповідає за зміст, доступність і пріоритетність списку продуктів), щоб максимізувати цінність, яку приносить проект (рис. 4).

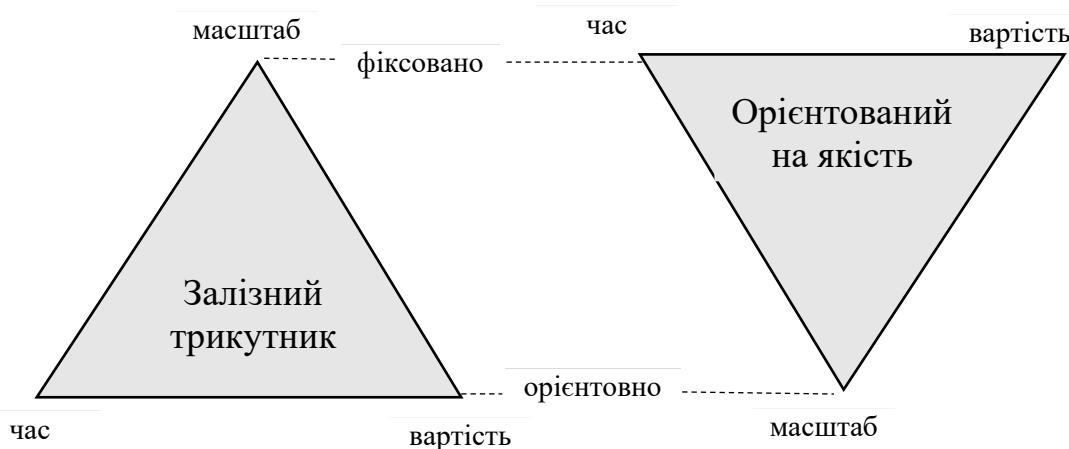

Рис. 4. Залізний трикутник у гнучкому управлінні проектним бізнесом

Іншим варіантом Agile Project є Lean – модель, яка створена та функціонує на основі системи управління виробництвом Toyota Production System [14; 15]. В основі моделі покладена філософія постійного вдосконалення на всіх рівнях організації, де одне з ключових понять – цінність, те, за що готовий платити замовник.

Екстремальне програмування (XP) – одна з Agile Project, де важлива роль відводиться періодичній зміні планування із залученням замовника. Вона дозволяє визначити недоліки попереднього циклу, пріоритетність задач, бажану функціональність продукту з урахуванням побажань замовника на наступній стадії.

МЕНЕДЖМЕНТ

На відміну від Waterfall Model або Agile Project, гібридні моделі управління бізнес-проектами не так чітко визначені. Ідея гібридної моделі управління бізнес-проектом полягає в тому, щоб поєднати елементи класичної та гнучкої моделі для створення індивідуального підходу, який працює для окремого бізнесу, максимізуючи сильні сторони обох підходів і мінімізуючи недоліки. Гібридна модель поєднує в собі чіткість цілей і підготовку зі швидким виконанням роботи та раннім тестуванням, щоб виявити й відправити проблеми на ранніх стадіях життєвого циклу проекту (рис. 5).

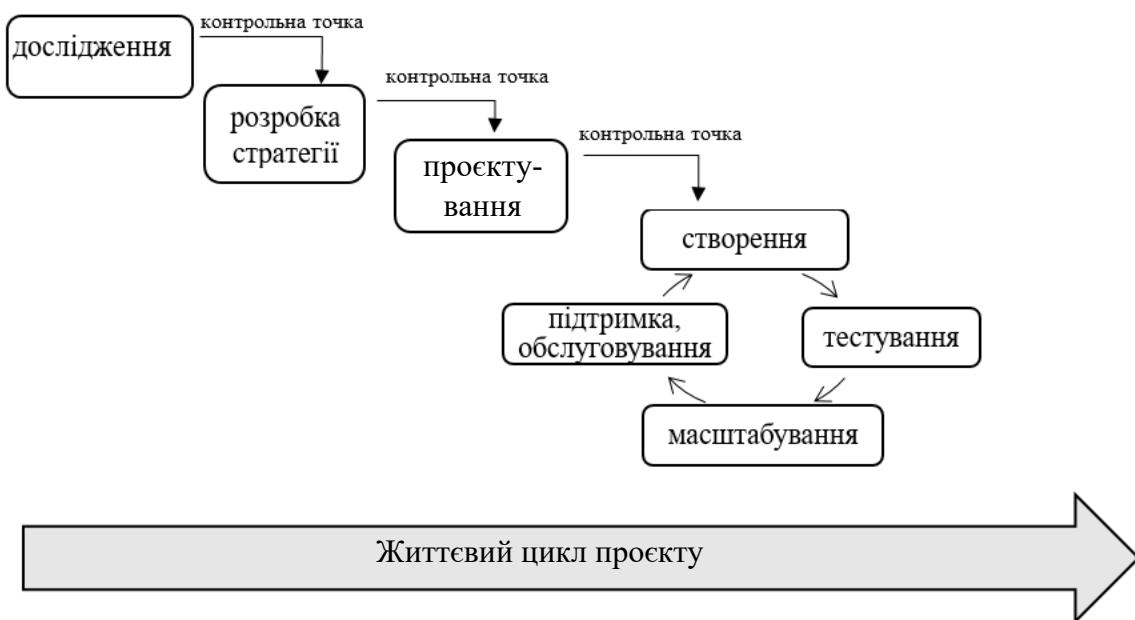

Рис. 5. Гібридна модель управління проектним бізнесом

Деякі компанії використовують гібридну технологію як тимчасову у трансформації моделі бізнес-проекту. Перехід від Waterfall Model до Agile Project для організації займає багато часу. Роблячи це поступово, керівники проектів мають змогу оцінити зміни проекту на кожній стадії.

Головна перевага гібридного управління – це можливість індивідуального налаштування. Керівник проекту може пристосувати модель до своїх потреб. Гібридна модель дозволяє змішувати та поєднувати частини Waterfall Model і Agile Project для досягнення максимального ефекту, а саме стосовно елементів Agile Project, які б варто було включити у робочий процес, врахування інтересів всіх зацікавлених сторін, можливостей людських ресурсів проекту і т. ін.

МЕНЕДЖМЕНТ

Оскільки така модель гнучка, її можна змінювати з часом. Наприклад, якщо команда проекту бачить область для вдосконалення, проект виграє від використання, то модель не завадить внести зміни.

Більшість проблем із гібридними моделями пов'язані з впровадженням. По-перше, це вимагає від керівників проекту навиків як Waterfall Model, так і Agile Project, принаймні настільки, щоб поєднувати їх. Крім того, застосування змішаного підходу може заплутати команду проекту, особливо тих, хто має невеликий досвід роботи з Agile Project.

На додаток до моделей управління бізнесовими проектами для керівників проектів необхідне програмне забезпечення, інструменти для співпраці. Ці інструменти дозволяють членам команди без проблем працювати разом, незалежно від того, де вони знаходяться. Популярні інструменти для співпраці включають Slack, Microsoft Teams і Google Drive. Ці інструменти спрощують обмін файлами, спільну роботу над документами та спілкування в реальному часі.

Майбутнє інструментів і моделей управління проектами характеризується розширеною візуалізацією, блокчейном, хмарних сховищ та штучним інтелектом. Оскільки ці інструменти стануть більш складними та інтегрованими, керівники проектів зможуть працювати з більшою складністю та стимулювати ефективність та інновації.

Ще одна важлива технологія для керівників проектів – програмне забезпечення для обліку робочого часу. Ці інструменти дозволяють керівникам відстежувати, скільки часу члени команди витрачають на конкретні завдання, що може допомогти у формуванні бюджету та розподілі ресурсів. До популярних інструментів відстеження часу належать Toggl і Harvest.

Висновки і пропозиції. Отже, управління проектно орієнтованим бізнесом з часом стало складнішим, але є різноманітні доступні технології, які можуть допомогти зробити цей процес ефективнішим. Незалежно від того, яке програмне забезпечення для керування проектами, інструменти для співпраці, програмне забезпечення для відстеження часу, хмарне сховище, діаграми Ганта чи гнучкі інструменти використає керівник для управління бізнесовим проектом, на сьогодні є багато варіантів, які допоможуть ефективніше виконати проект. Використовуючи ці концепції, моделі, технології, керівники проектів можуть оптимізувати свої робочі процеси, покращити комунікацію та, зрештою, підвищити ймовірність успіху проекту.

МЕНЕДЖМЕНТ

Також варто зазначити, що не всі моделі підійдуть для кожного проекту чи організації. Керівники проектів повинні ретельно оцінити свої потреби та вимоги, а також такі фактори, як масштабованість, простота використання та інтеграція з існуючими інструментами та системами, перш ніж інвестувати в нові бізнес-проекти. Крім того, керівники проектів повинні зважати на потенційні ризики, пов'язані з моделями управління: загрози кібербезпеці та проблеми конфіденційності даних. Важливо застосувати відповідні заходи безпеки, щоб зменшити ці ризики та забезпечити безпеку й конфіденційність даних проекту.

Список використаних джерел

1. Is artificial intelligence an enabler of supply chain resiliency post COVID-19? An exploratory state-of-the-art review for future research / F. Naz, A. Majumdar, R. Agrawal, A. Kumar // Operations Management Research. – 2022. – Vol. 15. – Pp. 378–398.
2. Fobiri G. Reality Capture in Construction Project Management: A Review of Opportunities and Challenges / G. Fobiri, I. Musonda, F. Muleya // Buildings. – 2022. – Vol. 12(9). – 1381 p.
3. Bakici T. Big data adoption in project management: insights from French organizations / T. Bakici, A. Nemeh, O. Hazir // IEEE Transactions on Engineering Management. – 2023. – Vol. 70 (10). – Pp. 3358–3372.
4. Malik M. Agile practices and performance: Examining the role of psychological empowerment / M. Malik, S. Sarwar, S. Orr // International Journal of Project Management. – 2021. – Vol. 39, Issue 1. – Pp. 10–20.
5. Dolla T. Strategies for digital transformation in construction projects: stakeholders' perceptions and actor dynamics for industry 4.0 / T. Dolla, V.S.K. Delhi // Journal of Information Technology in Construction (ITcon). – 2023. – Vol. 28(8). – Pp. 151–175.
6. Лучко Г. Й. Сучасний стан та проблеми розвитку проектного менеджменту в Україні / Г. Й. Лучко, Т. В. Лебідь, І. В. Когут // Економіка і суспільство. – 2017. – № 9. – С. 501–506.
7. Овецька О. В. Управління проектами: стан та перспективи розвитку підприємства / Овецька О.В., Кукудяк Н.В. // Економіка і організація управління. – 2022. – № 2 (46). – С. 139–147.
8. Старченко Г. В. Проектно-орієнтований технологічний бізнес, як основний елемент моделі інноваційного розвитку національної економіки / Г. В. Старченко // Проблеми сучасних трансформацій. – 2021. – № 1. – С. 29–38.
9. Таракрюк Г. М. Розвиток проектного менеджменту: основні методології та тренди / Г. М. Таракрюк // Економіка, управління та адміністрування. – 2023. – № 4(106). – С. 26–32.

МЕНЕДЖМЕНТ

10. Томашевський О. М. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів : навч. посіб. / О. М. Томашевський. – Київ : Видавництво «Центр учебової літератури», 2012. – 296 с.
11. Інформаційні технології в бізнесі : навч. посіб. / за заг. ред. І. Б. Шевчук. – Львів: Видавництво ННВК «АТБ», 2020. – 455 с.
12. Suferi N., Rahman M. Adopting Industry 4.0 in Construction Industry / N. Suferi, M. Rahman // International Journal of Integrated Engineering. – 2021. – Vol. 13 (7). – Pp. 27–33.
13. Ярмак О. В. Інноваційний розвиток: особливості та виміри в умовах економічної глобалізації / О. В. Ярмак // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2014. – № 2 (17). – С. 118–126.
14. Koskela L. Lean production in construction / L. Koskela // Proceedings of the 10th ISARC. – 1993. – May 24–26. – Pp. 47-54.
15. Parry G. Lean competence: Integration of theories in operations management practice / G. Parry, J. Mills, C. Turner // Supply Chain Management. – 2010. – Vol. 15(3). – Pp. 216-226.
16. Зибарєва О. В. Управління ризиками бізнес-проектів в умовах цифровізації / О. В. Зибарєва // Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. – 2023. – № 10. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-04-09>.
17. Management of Business Projects of the Enterprise as a Factor of Increasing International Competitiveness in the Conditions of Global Sustainability / O. Zybareva, P. Shylepnytskyi, D. Krylov, S. Arefiev, K. Ozarko, M. Hryhorkiv // International Journal of Sustainable Development and Planning. – 2022. – Vol. 17, No. 7. – Pp. 2023-2032. DOI: <https://doi.org/10.18280/ijsdp.170703>.

References

1. Naz, F., Kumar, A., Majumdar, A., Agrawal, R. (2022). Is artificial intelligence an enabler of supply chain resiliency post COVID-19? An exploratory state-of-the- art review for future research. *Operations Management Research*, 15, 378–398.
2. Fobiri, G., Musonda, I., Muleya, F. (2022). Reality Capture in Construction Project Management: A Review of Opportunities and Challenges. *Buildings*, 12 (9), 1381.
3. Bakici, T., Nemeh, A., Hazir, O. (2023). Big data adoption in project management: insights from French organizations. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 70(10), 3358–3372.
4. Malik, Mohsin, Sarwar, Shagufta and Orr, Stuart (2021). Agile practices and performance: Examining the role of psychological empowerment. *International Journal of Project Management*, 39(1), 10–20.
5. Dolla, T., Delhi, V.S.K. (2023). Strategies for digital transformation in construction projects: stakeholders' perceptions and actor dynamics for industry 4.0. *Journal of Information Technology in Construction (ITcon)*, 28(8), 151–175.
6. Luchko, H.I., Lebid, T.V., Kohut, I.V. (2017). Suchasnyi stan ta problemy rozvityku proiektnoho menedzhmentu v Ukrainsi [Modern state and problems of development of project management in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, (9), 501–506.

МЕНЕДЖМЕНТ

7. Ovetska, O.V., Kukudiak, N.V. (2022). Upravlinnia projektamy: stan ta perspektyvy rozvytku pidpryiemstva [Project management: state and prospects of enterprise development]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia – Economics and management organization*, (2(46)), 139–147.
8. Starchenko, Gh.V. (2021). Proiektno-oriientovanyi tekhnolohichnyi biznes, yak osnovnyi element modeli innovatsiinoho rozvytku natsionalnoi ekonomiky [Project-oriented technological business as the main element of the model of innovative development of the national economy]. *Problemy suchasnykh transformatsii – Problems of modern transformations*, (1), 29-38.
9. Tarasyuk, G.M. (2023). Rozvytok proiektnoho menedzhmentu: osnovni metodolohii ta trendy [Development of project management: basic methodologies and trends]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia –Economics, management and administration*, (4(106)), 26-32.
10. Tomashevsky, O.M. (2012). *Informatsiini tekhnolohii ta modeliuvannia biznes-protsesiv* [Information technologies and modeling of business processes]. Vydavnytstvo «Tsentr uchbovoi literature».
11. Shevchuk, I.B. (Ed). (2020). *Informatsiini tekhnolohii v biznesi* [Information technologies in business]. Vydavnytstvo NNVK «ATB».
12. Suferi, N., Rahman, M. (2021). Adopting Industry 4.0 in Construction Industry. *International Journal of Integrated Engineering*, 13(7), 27–33.
13. Jarmak, O.V. (2014). Innovatsiinyi rozvytok: osoblyvosti ta vymiry v umovah ekonomicchnoi hlobalizatsii [Innovative development: peculiarities and dimensions in the conditions of economic globalization]. *Visnyk Natsionalnogo universytetu «Yurydychna akademiiia Ukraiiny imeni Yaroslava Mudroho» – Bulletin of the Yaroslav the Wise National University of Ukraine*, 2(17), 118-126.
14. Koskela, L. (1993). *Lean production in construction*. Proceedings of the 10th ISARC (pp. 47-54).
15. Parry, G. Mills J., Turner, C. (2010). Lean competence: Integration of theories in operations management practice. *Supply Chain Management*, 15(3), 216-226.
16. Zybareva, O.V. (2023). Upravlinnia ryzykamy biznez-projektiv v umovah tsyfrovizatsii [Risk management of business projects in the conditions of digitalization]. *Problemy suchasnykh transformatsii – Problems of modern transformations. Series: Economics and Management*, (10). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-04-09>.
17. Zybareva, O., Shylepnytskyi, P., Krylov, D., Arefiev, S., Ozarko, K., Hryhorkiv, M. (2022). Management of Business Projects of the Enterprise as a Factor of Increasing International Competitiveness in the Conditions of Global Sustainability. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, 17(7), 2023-2032. DOI: <https://doi.org/10.18280/ijspd.170703>.

Отримано 01.02.2024

МЕНЕДЖМЕНТ**UDC 338.2****JEL Classification:** O21**Oksana Zybareva**

Doctor of Science in Economics, Professor

Yurii Fedkovych Chernivtsi National University (Chernivtsi, Ukraine)

E-mail: o.zybareva@chnu.edu.ua. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-3069-6462>**ResearcherID:** S-2907-2016**Yevhen Pashniak**

PhD Student, Yurii Fedkovych Chernivtsi National University (Chernivtsi, Ukraine)

E-mail: y.pashniak@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0006-2680-6426>**Iryna Kravchuk**

PhD in Economics, Assistant

Yurii Fedkovych Chernivtsi National University (Chernivtsi, Ukraine)

E-mail: i.kravchuk@chnu.edu.ua. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-8711-1261>**ResearcherID:** AHB-9299-2022**CONCEPTS AND MODELS OF PROJECT-ORIENTED BUSINESS MANAGEMENT**

Abstract. Business project management technology includes a selection of tools and models to help managers effectively plan, execute, and control business projects. The classical and agile project management models (Waterfall Model and Agile Project, respectively) are among the most popular models for managing project-oriented businesses. Waterfall Model is a project management model that is built on the basis of a sequential transition from one stage of the project life cycle to another without gaps and returns to previous stages. Agile Project is a model of flexible project management based on which popular technologies such as Scrum, Kanban, and others have been developed. The key principle of the agile model is to create a project divided into short cycles, at the end of each of which the customer (user) receives a certain product, based on which the customer decides to continue the project. The Agile Project and Waterfall Model have spawned dozens of modifications and models adapted to a specific business project format. Hybrid models are becoming popular as a combination of classical and agile models, which are advisable to use in projects with high complexity and a fixed budget, where planning and flexibility are important. To choose the most effective business project management model, a manager must take into account the specifics of each model and business sector, as well as the criteria of scale, time, project cost, human resources, and risks. These models include software applications for task management, time tracking, collaboration, and resource allocation. With the help of these applications, business project managers optimize their processes, improve team communication, and ensure that the project is completed on time, on budget, and to the desired quality standards.

Keywords: project; project management; business; classic and agile project management technologies.

Fig.: 5. Table. 1. References: 17.

Бібліографічний опис для цитування:

Зибарєва О. В., Пашняк Є. В., Кравчук І. П. Концепції та моделі управління проектно орієнтованим бізнесом. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 1(28). С. 434-446.